

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/11/2019
Identifikačné číslo spisu:	6116010110
Dátum vydania rozhodnutia:	02.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6116010110.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika, sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom 2. októbra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného D. H., za obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zákona účinného do 31. decembra 2015 a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Okresného súdu v Banská Bystrica z 19. februára 2016, sp. zn. 3Tk/1/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného D. H. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica na verejnom zasadnutí konanom 19. februára 2016 o predloženom návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, č. k. Kv/59/15/6600-92, z 5. februára 2016 na schválenie návrhu dohody o vine a treste, rozsudkom, sp. zn. 3Tk/1/2016, schválil podľa § 334 ods. 4 Tr. por. dohodu o vine a treste uzatvorenú medzi prokurátorom Krajskej prokuratúry Banská Bystrica a obvineným D. H., podľa ktorej je obvinený D. H. vinný zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zákona účinného do 31. decembra 2015 vo viacčinnom súbehu so zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona účinného do 31. decembra 2015 s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a) Tr. zákona účinného do 31. decembra 2015, na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase po 21:48 h najneskôr do 23:00 h dňa 19. augusta 2015 na chodníku vedúcom od cesty č. I/66 z ul. Osloboditeľov na ul. Záhradnú v obci Polomka, okr. Brezno, v stave alkoholového opojenia pristúpil k poškodenej nebohej D. E., nar. XX. F. XXXX, naposledy bytom W. XXX/XX, H., okr. T., a držiac v ruke kuchynský nôž o celkovej dĺžke 320 mm, s dĺžkou čepele cca 200 mm, jej prikázal, aby si ľahla, čo poškodená neurobila, preto ju sám zvalil na zem a nôž zapichol do zeme vedľa jej hlavy, následne kľáčiac nad poškodenou, jej stiahol pančuchové nohavice a nohavičky a proti jej vôli, sledujúc vlastné sexuálne uspokojenie, ju začal ohmatávať v oblasti rozkroku a vonkajších genitálií, pričom jej násilím zavádzal prsty do pošvy, spôsobiac jej v oblasti prednej strany pošvy povrchové trhlinky sliznice s kapilárnym krvácaním, a súčasne prekonávajúc odpor poškodenej, pri ich vzájomnom

zápase, jej nožom spôsobil viacnásobné rezné poranenia v oblasti rúk a tlakom a ťahom noža kolmo na povrch kože v smere sprava zhora doľava nadol hlbokú reznú ranu na prednej strane krku; v útoku na poškodenú následne pokračoval v priestore chodníka pred rodinným domom na ulici W. XXX/XX v obci H., kde jej v pozícii fronto-frontálnej, nožom spôsobil ďalšie obranné poranenia na horných končatinách a vedúc útok nožom veľkou silou a intenzitou, spredu do oblasti hrudníka, prenikajúce bodné poranenie hrudníka s prerušením chrupky 2. rebra vľavo, prebodnutím pohrudnice a zabodnutím do pľúc v oblasti pľúcnej stopky s prerušením priedušiek a ľavej pľúcnej tepny, po ktorom poškodená stratila vedomie a spadla na zem, kde jej ešte, opäť nožom, spôsobil v oblasti chrbta nad pravou lopatkou dve bodné rany a jednu bodno-reznú ranu; následkom utrpených zranení, osobitne kritického prenikajúceho bodného poranenia hrudníka so zabodnutím do oblasti pľúc a pľúcnej stopky, došlo u poškodenej k výraznej strate krvi mimo cieвне riečisko, vedúcej k rozvoju krvácaného šoku, znásobeného masívnou aspiráciou krvi do pľúc, ktorý v priebehu niekoľkých minút u nej viedol k zlyhaniu životne dôležitých funkcií a spôsobil jej smrť.

Za spáchanú trestnú činnosť súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 1 Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zákona, s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona v spojení s § 36 písm. j), písm. l) Tr. zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 22 (dvadsaťdva) rokov.

Podľa § 48 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zákona súd zaradil obvineného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Zároveň súd podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zákona obvinenému v rámci úhrnného trestu uložil trest prepadnutia veci - kuchynského noža s rukoväťou s plastickej hmoty čiernej farby o celkovej dĺžke 320 mm, s diežkou čepele cca 200 mm, na čepeli noža s označením BERGNER CUCHILLO CHET 4062 - 20 cm ACERO INOXIDABLE S2728

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zákona súd obvinenému uložil ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zákona súd obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 3 roky.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť:

- H. E., nar. XX. I. XXXX, trvalo bytom W. XXX/XX, H., škodu vo výške 1.786,07 eur,
- DÔVERA zdravotná poisťovňa, a.s., IČO: 35 942 436, so sídlom Bratislava, Einsteinova 25, škodu vo výške 33,97 eur.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku súd odkázal poškodených D. E., nar. XX. M. XXXX, H. E., nar. XX. Z. XXXX, W. E., nar. XX. J. XXXX, všetci trvalo bytom W. XXX/XX, H. a Sociálnu poisťovňu, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, pobočka Banská Bystrica, Kapitulská 27, Banská Bystrica, každého zvlášť, s nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. poriadku súd odkázal poškodeného H. E., nar. XX. I. XXXX, trvalo bytom W. XXX/XX, H., so zvyškom nároku na náhradu škody vo výške 30.000,- eur na občianske súdne konanie.

Predmetný rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici o schválení dohody o vine a treste nadobudol právoplatnosť, s poukazom na ustanovenie § 334 ods. 5 Tr. por., jeho vyhlásením, teda 19. februára 2016.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podal obvinený prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Tr. por. Obvinený v dovolaní poukázal na to, že po jeho zadržaní bol napadnutý a zbitý policajtmí, zároveň bol naňho vyvíjaný psychický tlak, aby priznal vinu. Zdôraznil, že na druhý deň po surovom fyzickom útoku príslušníkov

PZ bol vypočutý bez prítomnosti svojho obhajcu, pričom v stave, v akom sa nachádzal, nebol spôsobilý sa sám náležite obhajovať. V danom prípade mal súd podľa názoru obvineného skúmať jeho osobnostné kvality, najmä psychický stav, schopnosť vnímania a vyjadrovania sa, prihliadať na jeho vzdelanie a životné skúsenosti, čo sa však nestalo. Uvedeným postupom boli podľa názoru obvineného vytvorené nespravodlivé podmienky účasti na procesnom úkone, keď sa nemohol účinne prostredníctvom obhajcu obhajovať. Ďalej uviedol, že postup vyšetrovateľa, prokurátora aj sudcu pre prípravné konanie bol v rozpore s čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a závažným spôsobom bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces v dôsledku vážneho porušenia jeho práva na obhajobu v zmysle § 2 ods. 9 Tr. por., čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa názoru obvineného, orgány činné v trestnom konaní s ním manipulovali, vzbudzovali u neho strach a využili skutočnosť, že nemal obhajcu, čím porušili rovnosť zbraní v trestnom konaní a jeho privilégium neobviňovať sám seba v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tento nedostatok nebol napravený ani následnou právnou pomocou, ktorá mu bola poskytnutá neskôr, nakoľko jeho nezákonné priznania pri prvom výsluchu a počas previerky na mieste mali nenapraviteľný vplyv na jeho ďalšie výsluchy a celé trestné konanie vrátane uzavretia absolútne nespravodlivej dohody o vine a treste.

V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zachar a Čierny v. Slovensko z 21. júla 2015. Zdôraznil, že pri treťom výsluchu vykonanom 21. augusta 2015, ktorý sa začal až o 23:45 hod a bol ukončený o 01:50 hod, bol vypočúvaný v priebehu 17 hodín viac ako 6 a pol hodiny, pričom posledný výsluch sa konal až do skorých ranných hodín, kedy bol fyzicky aj psychicky totálne vyčerpaný. Zo zápisnice o previerke na mieste činu z 21. augusta 2015 podľa obvineného vyplýva, že neopisuje súvisle udalosti a jeho odpovede na otázky vyšetrovateľky boli zmätočné. Za neštandardný považuje aj postup obhajcu pri ďalšom výsluchu dňa 4. septembra 2015, pri ktorom ho obhajca prehovoril, aby sa priznal ku skutku, ktorý nespáchal, hoci jednoznačne uviedol, že nechce vypovedať. Na základe uvedených skutočností je obvinený toho názoru, že bol donútený uzavrieť nevýhodnú a nespravodlivú dohodu o vine a treste. Navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona a zrušil napadnutý rozsudok.

K dovolaniu obvineného sa prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici podaním z 15. januára 2019, v ktorom zdôraznil, že povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zodpovedá aj obmedzený revízny princíp uplatňovaný v dovolacom konaní vyjadrený v § 371 ods. 1 písm. 4 Tr. poriadku a ďalej aj procesné obmedzenie v § 334 ods. 4 Tr. poriadku, ktoré v prípade, že trestné stíhanie skončilo schválením dohody o vine a treste limituje rozsah účinne použiteľných dovolacích dôvodov len na dôvod v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku. Skonštatoval, že v postupe orgánov činných v trestnom konaní a následne ani v postupe a rozhodnutí trestného súdu pri schvaľovaní dovolateľom uzavretej dohody o vine a treste a jeho odsúdení nedošlo k žiadnemu takému pochybeniu, ktoré by bolo na ujmu jeho obhajovacích práv a mohlo, hoci len v rovine rozumného predpokladu odôvodniť záver o tom, že tieto práva boli vinou orgánov trestného konania nielen zásadne alebo vôbec akokoľvek negatívne dotknuté. Vo vzťahu k dovolateľom uvedenej námietke týkajúcej sa tzv. policajného násillia uviedol, že výhrady dovolateľa namietajúce policajné násillie v príslušných trestných konaniach neboli preukázané a naďalej ich preto treba vnímať len ako neoveriteľné subjektívne tvrdenia motivované jeho dodatočnou nespokojnosťou s obsahom odsúdenia, na ktoré v rámci konania o dohode o vine a treste pristúpil.

Prokurátor ďalej uviedol, že v priebehu dňa 21. augusta 2015 sa obvinený postupne podrobil trom vyšetrovacím úkonom s povahou výsluchu, o zákonnosti a korektnosti ktorých vypovedajú nielen zápisnice, ale aj audiovizuálny záznam vyhotovený z priebehu týchto úkonov. Poznamenal, že úhrnná doba strávená dovolateľom na úkonoch sa síce môže na prvý pohľad javiť ako značná, treba si však uvedomiť, že úkony nenadväzovali bezprostredne na seba a medzi ich realizáciou bol obvinenému poskytnutý niekoľko hodín trvajúci odpočinok. Skutočnosť, že úkony boli realizované v priebehu jedného dňa a osobitne pokiaľ ide o výsluch v postavení obvineného v neskorých nočných hodinách, nebola podľa prokurátora v žiadnom prípade prejavom akéhosi neprocesného nátlaku na obvineného, ale vyplývala z „väzobnej povahy“ jeho trestnej veci, tak aj, a to predovšetkým, z toho, že v dôsledku

alkoholovej intoxikácie pri zadržaní (záznamy o dychovej skúške na č. l. 21, 39) dňa 20. augusta 2015 nebol schopný výsluchu a jeho prvé vypočutie mohlo byť realizované až 21. augusta 2015 o 09:00 hod.

Vo vzťahu k námietke obvineného ohľadom jeho pochybnosti o spôsobilosti náležite sa obhajovať, prokurátor upozornil na aktuálnu procesnú úpravu, ktorá bola účinná aj v čase vykonania sporných úkonov, ktorá vyjmúc situáciu vlastnej voľby obhajcu v postupe pred vznesením obvinenia neumožňovala orgánom činným v trestnom konaní zabezpečiť pre zadržanú podozrivú osobu „ex off“ obhajcu. Zdôraznil, že akýkoľvek iný postup v danej veci by bol nepochybne postupom „contra legem“ a nebolo by ho možné zhojiť a ospravedlniť ani extenzívnym výkladom ustanovenia § 36 a § 85 ods. 6 Tr. por. Uviedol, že skutočnosti a údaje uvedené obvineným vo výpovediach v postavení zadržaného (výsluch, previerka výpovede na mieste) síce mohli byť a v skutočnosti aj boli využité pre postup podľa § 206 ods. 1 Tr. por., ich ďalšia procesná použiteľnosť vo fáze trestného stíhania nasledujúcim po vznesení obvinenia a osobitne v konaní pred súdom však skončila momentom tohto postupu. Pri následnom procesnom výsluchu v postavení obvineného začatom dňa 21. augusta 2015 v súlade s § 36 ods. 1 písm. c) Tr. por. už účasť povinného obhajcu orgánmi činnými v trestnom konaní bola zabezpečená s tým, že obhajcovi bola následne vytvorená reálna možnosť na výkon obhajoby aj pri všetkých ďalších vyšetrovacích a procesných úkonov orgánov činných v trestnom konaní a súdu, na ktorých bola jeho účasť prakticky možná, resp. prípustná. Na námietku obvineného týkajúcej sa kritiky kvality obhajoby prokurátor s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 452/2010, uviedol, že štát reprezentovaný príslušnými orgánmi v zásade nenesie zodpovednosť za zlý výkon obhajoby. Rovnako nie je možné podľa názoru prokurátora hodnotiť kvalitu obhajoby podľa postoja obhajoby v konaní o dohode o vine a treste, kde ústredným subjektom od súhlasného prejavu ktorého je úspešné uzavretie dohody závislé, je práve obvinený. Napokon zdôraznil, že zo žiadneho ustanovenia Trestného zákona ani základného procesného predpisu nevyplyva, že trest dohodnutý v rámci konania o dohode o vine a treste by mal byť v každom prípade znížený pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Vzhľadom na uvedené navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietnuť.

Poškodení sa nevyjadrili k dovolaniu obvineného v súdom stanovenej lehote.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku z nasledovných dôvodov:

Podľa § 333 ods. 3 Tr. por. po prednesení návrhu dohody o vine a treste predseda senátu zistí formou otázok, či obvinený

- a) rozumie podanému návrhu na dohodu o vine a treste,
- b) súhlasí, aby sa jeho trestná vec prejedнала touto skrátenou formou, čím sa vzdáva práva na verejný súdny proces,
- c) rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu,
- d) bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s obhajcom mohol radíť o spôsobe obhajoby,
- e) rozumel podstate konania o návrhu na dohodu o vine a treste,
- f) rozumie právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu,
- g) bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu,
- h) sa dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchaný skutok, ktorý sa v návrhu dohody o vine a treste kvalifikuje ako určitý trestný čin,
- i) súhlasí s navrhovaným trestom, trest prijíma a v stanovených lehotách sa podriadi výkonu trestu a ochrannému opatreniu a nahradí škodu v rozsahu dohody,
- j) si uvedomuje, že ak súd prijme návrh na dohodu o vine a treste a vynesie rozsudok, ktorý nadobudne právoplatnosť vyhlásením, nebude možné proti tomuto rozsudku podať odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že dohoda o vine a treste je osobitným druhom konania, ktorý je upravený v ustanovení § 331 Tr. por. a nasl. Podstata tohto inštitútu spočíva v tom, že

dochádza k uzavretiu obojstrannej dohody medzi prokurátorom a obvineným o spôsobe ukončenia trestnej veci, pričom táto dohoda následne podlieha schváleniu súdu. Týmto konaním sa obvinený vzdáva práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom na hlavnom pojednávaní a trest mu súd ukladá bez dokazovania viny po tom, ako kladne odpovie na verejnom zasadnutí pred súdom na zákonom taxatívne stanovené otázky uvedené v ustanovení § 333 ods. 3 Tr. por. pod písmenami a) až j). Kladnou odpoveďou na otázku uvedenú v ustanovení § 333 ods. 3 písm. j) Tr. por. sa obvinený okrem iného vzdáva aj práva podať proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste riadny opravný prostriedok (odvolanie).

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z obsahu spisového materiálu za preukázané (č. l. 947-948 súdneho spisu), že obvinený kladne zodpovedal pred súdom na verejnom zasadnutí na zákonom taxatívne stanovené otázky uvedené v ustanovení § 333 ods. 3 Tr. por. pod písmenami a) až písm. j), t. j. na otázku k písmenu d), či bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu a či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s ním mohol radiť na spôsobe obhajoby, obvinený odpovedal áno.

Podľa § 334 ods. 4 Tr. por., ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c). Nakoľko obvineným napadnutý rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. februára 2016, sp. zn. 3Tk/1/2016, bol vydaný v osobitnom konaní, t. j. v konaní o dohode o vine a treste, pri ktorom sa uplatňuje modifikovaný postup k možnosti podania riadneho, resp. mimoriadneho opravného prostriedku, nie je prípustné podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ako to namietal obvinený v podanom dovolaní. Z uvedeného dôvodu sa najvyšší súd nevyjadril k dovolacej námietke obvineného obsiahnutej v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Z dikcie ustanovenia § 334 ods. 4 Tr. por. vyplýva možnosť podať dovolanie proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste, avšak iba z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Najvyšší súd z obsahu spisového materiálu zistil, že zo zápisnice z konania o dohode o vine a treste z 4. februára 2016 spísanej na Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici na č. l. 925 - 930 súdneho spisu jednoznačne vyplýva, že obvinený bol pred konaním poučený v zmysle § 34 ods. 4 Tr. por. o význame priznania a aj prítomnosť jeho obhajcu JUDr. Ing. Bernard Pekára, PhD. zabezpečovala plné uplatnenie práv obvineného na konaní o dohode o vine a treste. Na otázku prokurátora, či rozumie podstate skráteného konania, uviedol áno a s ktorým aj súhlasil, zároveň bol vyšetrovateľom poučený o jeho právach, najmä o práve na obhajobu, bola mu daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu, pričom túto nevyužil a obhajca, konkrétne JUDr. Ing. Bernard Pekár, PhD. mu bol ustanovený sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Banská Bystrica. Ďalej mal najvyšší súd preukázané, že obvinený nemal žiadne výhrady voči ustanovenému obhajcovi a spôsobu, akým vykonával jeho obhajobu. Obvinený mal teda možnosť radiť sa so svojim obhajcom, takže mal zabezpečenú kvalifikovanú právnu pomoc a bolo výlučne na jeho vôli, či takéto vyhlásenie urobí alebo nie.

Najvyšší súd mal ďalej z obsahu spisu za preukázané, že obvinený počas celého súdneho konania mal k dispozícii obhajcu, ktorý mu bol ustanovený opatrením sudcu pre prípravné konanie, sp. zn. 0Tp/136/2015, z 21. augusta 2015 na č. l. 108 vyšetrovacieho spisu (JUDr. Ing. Bernard Pekár, PhD., advokát), nakoľko v predmetnej trestnej veci vedenej proti obvinenému D. H. vznikol dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že obvinený sa mohol radiť s ustanoveným obhajcom aj predtým, ako mu boli položené jednotlivé otázky podľa § 333 ods. 3 Tr. por. Zároveň je potrebné uviesť, že obvinený bol aj pred výsluchmi riadne poučený o svojich právach.

Z tohto dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že nebol naplnený zákonný dôvod pre podanie dovolania, dovolanie obvineného D. H. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.